

פטור. ורחינן התם מפני שהיה לו לתקפה [שלא] תפול ולא תקפה. אי הכי הא דתנינן עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונס, אמאי, הכא נמי נימא היה לו לתקפה כיון שלא תקפה מחייב. ופרקי' סיפא כגון שנתחזקה עליו שהחזיק בה בכל כחו ומשכתו ועלתה ומשכתו וירדה ונפלה מאי הוה ליה למיעבד הילכך פטור. ואע"ג⁸⁵ דאמ' רבא כל דיין דלא דאין כוותי לאו דיינא הוא, לית הילכת' כוותיה, סוגיין דשמעתא כולה כאביי הוא דסלקא⁹².

אמ' ר' יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו, אלא תחזיר

לן בהא כאביי, דאסיקנא⁸⁵ והילכת' תחילתו בפשיעה וס[ו]ן פו באונס חייב קיב⁸⁶. ומודה אביי דאי הדרה גבי מרה פטור, דהא הדרא לה. ומודה רבא היכא דגנבה גנב מאגם ומתה כדרכה בי גנב מיחייב. מאי טעמ' אי נמי שבקה מלאך המות בי גנב⁸⁷ הוה קיימא. מתיב רמי בר חמא לאביי העלה לראשי צוקין, פי' בראשי ההרים שעולין⁸⁸ והאבנים וצורים שלו כסכינים ונפלה, אין זה אונס⁸⁹. ודייקי' מינה [נטעמא דנפלה]⁹⁰, הא מתה הוי אונס ופטור, אמאי ונימא אורא דהר קטליה. ופרקי' זו אינה פשיעה⁹¹, שהרי העלה למרעה שמן וטוב. אי הכי אפי' נפלה יהא

1234567

במאירי ד"ה מעתה. ⁸⁵ להלן מב, א. וכ"כ בתוס' שם: ה"ג ר"ח הילכתא תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב. ⁸⁶ ואסבר כי הרי ההלכה בתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, והוא סובר אף כשאונס אינו בא מחמת הפשיעה חייב - ועי' פסקי הרי"א ז' ב"ק פ"ה ה"ה אות טז שנחלקו לכאורה בזה הרי"ד והרי"א ז', ועיי"ש בפסקי הרי"ד נב, ב ויש לדון בזה - לכן פסקינן כאן כאביי, והגם שאמרין דהיכי דפליגי רבא ואביי הלכה כרבא, כאן פסק כדאביי, מכיון דהמחלוקת הוא אליבא דרבא. ועי' העמק שאלה להנצי"ב שאילתות פ' ויצא אות יד. ⁸⁷ ועי' בחידושי רבי שמואל לפסחים ה, ב אות קב מה שביאר בשם רבו הגרש"ש. ⁸⁸ בערוך ערך צק ג כ': פירוש בראשי ההרים הגבוהים והאבנים והצורים שלו כסכינים. ⁸⁹ כ"ה בכמה גמ' כת"י, אבל לפנינו בגמ' נוסף: וחייב. ⁹⁰ כ"כ בעל חש"ש להגיה. אבל גם בנוסח ב ליתא לזה. ⁹¹ אבל ברש"י כ' יותר מזה שדרך הרועים להעלות שם בהמות לרעות. עי' בחידושי הריטב"א. ⁹² הרי"ף כ': איכא

פסק בפ"ק דב"ק דקיי"ל כרבא. ויש שפוסקים כאביי, משום דפסקינן בשילהי פירקין הלכה כל שתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב. - ויעוין בתוס' דמתלא תלוי היינו בהך, אבל בתוס' כתבו דהר"ח פסק כאביי, וכתב רע"א דטעמו של הר"ח כיון דקיי"ל תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, ועי' הקשה רע"א דהרי גם רבא ס"ל דתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב כמ"ש בנמו"י, יעו"ש ברע"א בדו"ח וכו"ח בכ"מ - ועי' כתב באו"ז דלא שייך לכאן דינא דתחילתו בפשיעה וסופו באונס: ואי אפשר לומר כן, דבכל דוכתא קיי"ל כרבא לגבי אביי בר מיע"ל קג"ם, ואין שייך כאן כל שתחילתו בפשיעה וסופו באונס, דלאביי דמפרש טעמא משום דאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר אפי' למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור הכא חייב, דנעשה כאומר לו אם תמסור ביד אחר תתחייב בכל אונס שאוכל לתלות שלא היה לה אם היתה בידך והילכך חייב, הילכך קיי"ל כרבא דשומר שמסר לשומר חייב משום דא"ל אנת מהימן לי בשבועה והאיך לא מהימן לי בשבועה יעו"ש במש"כ כדברי הר"ח. ועי'

כר' יוחנן⁹⁴, וכל שכן ר' אלעזר, דתלמיד קטן הוא לגבי ר' יוחנן⁹⁵.

מתני' אמ' לשנים גזלתי אחד מכם מנה, ואיני יודע איזהו, נותן לזה מנה ולזה מנה. ומקשי' עלה ומספיקא מפקין ממונא⁹⁶ וכו', ורמינהי שנים שהפקירו אצל אחד זה מנה וזה מאתים וכו'. ודחי' פיקדון אגזל קא רמית⁹⁷. ורמי פיקדון אפיקדון, דתנן (בסיפא)

פרה לבעליה. אסיק' שמואל אמ' חלוק ר' יוסי [לז, א] אף בראשונה, בהא דתנן⁹³ למי משלם למי שהפקדון אצלו, חולק עליו ר' יוסי ואומ' אינו משלם אלא לבעל הפקדון. ואין הלכה כשמואל, דהא ר' יוחנן פליג עליה, דהא בהדיא אמ' ר' יוחנן מודה ר' יוסי בראשונה שאינו משלם אלא למי שהפקדון אצלו, וקיימ' לן כר' יוחנן, דסוגיין בעלמא שמואל ור' יוחנן הלכה

חייב וצ"ע. - ראה ברי"ף ב"ק כב, ב מדפי הרי"ף - וכ' רע"א: וק"ל דהרי דעת הרי"ף להדיא בפ' המפקיד דבעינן שתבוא האונס מחמת הפשיעה אף היכא שנאנס מעין הפשיעה כעין ההיא דהפועלים וצ"ע. וכבר העיר כן בלח"מ, ועיי"ש במ"מ ובמרכבת המשנה]. 93 בריש פירקין. 94 כדאיתא בגמ' עירובין מז, ב. והביאו הר"ח שם. וכך פסקו רב נטרונאי בה"ג תוס' ע"ז לה, א, וכ"כ בתוס' ר"פ כאן, וכתבו: ועוד דהלכה רב נחמן דיני וס"ל כר"י דמודה בראשונה, וכ"כ הריטב"א. 95 וכ"כ באור זרוע סי' קג בשם הרב ר' ברוך מארץ יון זצ"ל כדברי הר"ח, וכ': לא חיישינן ליה, דתלמיד קטן לגבי ר' יוחנן. לכאורה נראה מדבריהם דכ' תלמיד קטן הוא כמו שכ' רש"י סוטה מ, ב תלמיד קטן חולק כבוד לתלמיד גדול, וכן הכוונה דהלכה כמו תלמיד גדול. אבל מצאנו דר' אלעזר הוא תלמיד דר' יוחנן בחשובות גאונים [מהדורת הרכבין סי' תקנת, תו"א סי' לא, וכ"כ הרי"ף ורא"ש כתובות סוף פ"א. וכתב הר"ח שבת מ, ב דר' יוחנן לגבי ר' תלמיד קטן הוא. 96 בגמ': אלמא מספיקא מפקי' ממונא. יעוין בחידושי הרמב"ן מש"כ לפרש קושיא זו. צ"ת לפי לשונו של הר"ח אם שייכא פי' זו בדבריו, דנראה מדברי הר"ח דקושיית הגמ' הוא בסתירה שמצאנו בזה. 97 ביאור הגמ' לא הביא.

מאן דאמר הלכתא כאב"י - והוא שיטת הר"ח - ואע"ג דקיי"ל כל היכא דפליגי אב"י ורבא הלכה כרבא, בהא הלכתא כאב"י, דהא בהדיא אמרין והלכתא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב. ואנן לא ס"ל הכי, אלא הלכתא כרבא, שקיי"ל כל היכא דפליגי וכו', ואע"ג דקיי"ל תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב, ה"מ וכו' יעו"ש דכתב לחלק בין אם האונס מחמת הפשיעה אי לאו. ע"י בחידושי הרמב"ן, בש"מ בשם הראב"ד וחי' הר"ן. המאירי הביא לדברי הרי"ף בשם גדולי גדולי הפוסקים והמחברים [וכך פסק בפסקי רי"ד וריא"ז] וכתב וגדולי תלמידיהם נחלקו עמהם מצד קצת שמועות שנראה מהם שאף בכיוצא בזו אמרו שכל שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב כמו שנבאר, ומתוך כך פוסקים הלכה כאב"י, ואע"פ שהכלל בכל מחלוקת שבין אב"י ורבא שהלכה כרבא, כבר רמזנו במקומות אחרים וכו' יעו"ש במש"כ. [והנה הרמב"ם פי"ב מנזקי ממון ה"ה כ': התלע מתוכו ונפלו בו שוורים, אע"פ שהגמלים מצויין שם תמיד, והרי הוא פושע לגמלים, הואיל ומחמת שהתלע נפלו בו השוורים הרי זה פטור, וכן כל כיוצא בזה. והשיג הראב"ד: א"א הרי"ף לא הביא בהלכות מכל אותה סוגיא כלום, דומה שאינו עיקר, וסמך על מה שהסכימו בעלי הגמרא דתחלתו בפשיעה וסופו באונס